

SHAPIRO, R.J. "Falling Through the Net: Toward Digital Inclusion" <http://www.ntia.doc.gov/ntiahome/ftn/introduction.html> (Erişim Tarihi: 07.05.2001).

TAN, M. *Toplum Bilime Giriş*, A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayını. Ankara: 1981

TEZCAN, M. *Eğitim Sosyolojisine Giriş*, A.Ü Eğitim Fakültesi Yayını. Ankara: 1981

TÜBİTAK BİLTEN www.bilten.metu.edu.tr (Erişim Tarihi: 12.04.2003).

TÜRKER, A. V. "Ankara'da Üç Lisedeki Sosyo-Ekonomik Bakımdan Öğrencilerin Çeşitli Özellikleri, Belli Başlı Eğitim ve Rehberlik Sorunları." (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara: 1974

İLETİŞİM ADRESİ

Yrd.Doç.Dr Hasan Basri GÜNDÜZ
Sakarya Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü
Eğitim Yönetimi ve Planlaması A.B.D.
54300 Hendek / Sakarya
e-posta: hgunduz@sakarya.edu.tr

Arş. Gör. Mehmet Ali HAMEDOĞLU
Hacettepe Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
e-posta: hamedoglu@hotmail.com

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİNDE GÖREV YAPAN ÖĞRETİM ELEMANLARININ İNTERNET DESTEKLİ EĞİTİME YÖNELİK DÜŞÜNCELERİ

Arş. Gör. Mehmet Barış HORZUM
Sakarya Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Bilg. ve Öğr. Tekn. Eğit. Blm.

ÖZET

Günümüzün en önemli teknolojileri bilgisayar ve internettir. Bu konumla internet teknolojilerinden eğitimde etkin olarak yararlanılması gerekmektedir. İnternetin eğitimde kullanılması en çok uzaktan eğitimi etkilemiştir. İnternetle gerçekleştirilen uzaktan eğitim uygulaması olan internet destekli eğitim ortaya çıkmıştır. İnternet destekli eğitimle, bu eğitimi alan öğrenci ve öğretmenlerin rollerinde değişiklik meydana gelmiştir. İnternet destekli eğitimin teknoloji tabanlı olması belli bir teknoloji okur-yazarlığı, bu ortama uyum sağlama ve bu eğitime yönelik olumlu düşünceye sahip olma gereğini ortaya çıkarmıştır. Bunlar hem öğretmen hem de öğrenci için geçerlidir. Bu noktada öğretmenlerin üzerine düşen görevler daha da artmaktadır. İnternet destekli eğitimde görev alan öğretmenlerin bu eğitime karşı olumlu düşüncelere sahip olmaları bu eğitimin başarısını arttıracaktır. Bu araştırmada geleceğin öğretmenlerini yetiştiren Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğretim elemanlarının internet destekli eğitime yönelik düşünceleri araştırılmıştır.

ANAHTAR KELİMELER: İnternet Destekli Eğitim, Öğretmen, İnternet Destekli Eğitime Yönelik Düşünceler

ABSTRACT

Today's most important technologies are computer and internet. From this point of view, it is needed to use internet in education effectively. Distance education was effected mostly from the use of internet in education and so, internet supported education appeared. By internet supported education, differences were occurred in both student and teacher roles. Because of the technological basis of internet supported education, need for technological literacy, adaptation to this situation and positive thoughts across this kind of education are needed. These are valid both for teacher and student. The responsibilities of teacher's have been increased. The positive thoughts of teacher's about internet supported education will increased the success of of this kind of education. In

this study, the thoughts of lecturers of Sakarya University Education Faculty, which trains up the future's teachers, were investigated.

KEY WORDS: Internet Based Education, Teacher, Thoughts Across Internet Based Education.

1. GİRİŞ

Elde edilen bilgi birikimini kendinden sonraki nesillere aktarmaya çalışan insanoğlu, eğitimi ilk insanla birlikte hayatının her alanında kullanmıştır. Eğitim günümüz toplumunun da en önemli unsurlarının başında gelmektedir. Bu konuyla eğitim ihtiyacı her geçen gün artan nüfusla birlikte artış göstermiş günümüzde hayat boyu eğitimin toplumların felsefelerini oluşturmasıyla had safhaya ulaşmıştır. Her yaşta öğrenen bireylerin oluşumu geleneksel eğitim kurumlarında karşılanamayacak bir hal almıştır.

Bu noktada eğitim ihtiyacını karşılama arayışları uzaktan eğitim kavramının ortaya çıkmasını sağlamıştır. Uzaktan eğitim öğrencilerin buldukları yerden ayrılmadan her an eğitimi almalarını sağlayan bir eğitim modeli olmasıyla bu arayışların önemli bir çözüm yolu oldu. İlk uygulaması 1728 yılında gerçekleştirilen bu uygulamada iletim yöntemi olarak sırasıyla posta, radyo, tv kullanılmıştır. Bu iletişim teknolojilerinin kullanımına gerçekleştirilen uzaktan eğitim uygulamalarında geleneksel eğitim uygulamalarındaki iletişim ve etkileşimin sağlanamaması bu eğitime olumsuz bakış açıları oluşturmuştur.

Teknolojideki gelişim uzaktan eğitimde kullanılan iletişim teknolojilerinde değişiklikler meydana getirmektedir. Bu gelişmelerde en etkili olan teknolojiler bilgisayar ve bilgisayarları birleştiren küçük ağlardan oluşan internettir. Bu teknolojiler günümüzde dünyanın yapısını değiştiren dünyayı küçük bir bilgi otobanına çeviren, bu bilgi akışı sayesinde küçük bir köye dönüştüren teknolojiler olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplumların yapısını bu kadar etkileyen bilgisayar ve internet teknolojilerinin geleneksel ve uzaktan eğitim uygulamalarında kullanılması kaçınılmaz hale gelmiştir.

Bilgisayar teknolojisinin sahip olduğu bilgiyi saklama, depolama ve tekrar kullanma özelliği, internet teknolojisinin sahip olduğu bilgiyi anında dünyanın dört bir yanına iletme özelliklerinin yanında bu teknolojilerin diğer iletişim teknolojilerinin özelliklerini barındıran

kompleks yapı bu teknolojilerin eğitim için etkili bir model olmasını sağlamaktadır.

Ulaştığı insan sayısının hızla artması ve insanlara sunduğu olanaklar, bir iletişim teknolojisi olan internetin farklı amaçlara yönelik kullanımını beraberinde getirmektedir. Bu amaçlardan biride eğitimidir. Geleneksel ya da uzaktan eğitim sunan tüm eğitim kurumlarında, kamu veya özel sektördeki çoğu yetiştirme etkinliklerinde (Personel, Öğrenci) internetten yararlanılmaktadır [Aydın, 2001: 101].

İnternetin dünyadaki ülke sınırlarını ortadan kaldırması kısa sürede bütün alanlarda aktif kullanımına yol açmıştır. İnternetin bu işlevi eğitim-öğretim faaliyetlerinde de kullanılması gereğini ortaya çıkarmıştır. İnternetin sahip olduğu özelliklerin eş zamanlı ve eş zamansız iletişime imkan sağlaması, gelişen teknolojilerle derslerin hazırlanmasında video, ses, animasyon gibi çoklu-ortam araçlarının kullanımına imkan vermektedir. Buda geleneksel sınıf ortamının, internet üzerinde sanal sınıf olarak taşınmasını sağlamakta ve eğitimi daha zengin ve etkin kılmaktadır [Çetiner, Gencil ve Erten; 1999].

İnternet teknolojisinin uzaktan eğitimde kullanılması internet destekli eğitim kavramının ortaya çıkmasını sağladı. İnternet destekli eğitim, uzaktan eğitim faaliyetlerinin, iletişim ve etkileşimin bir arayüz yardımıyla internet üzerinden gerçekleştirildiği uygulama olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu uygulama ile geleneksel eğitimde gerçekleştirilen faaliyetlerinde yer alan iletişim ve etkileşimin tümü internet üzerinden sanal ortamlarda gerçekleştirilme imkanı buldu.

İnternet destekli eğitim; uzaktan eğitim, bilgisayar destekli eğitim ve internet gibi 3 önemli sosyal ve teknolojik olgudan doğan yeni bir eğitim olgusudur. İnternet destekli eğitim, bilgisayar destekli eğitimde üretilen eğitim materyallerini kullanabilen ve internet üzerinden gerçekleştirilen uzaktan eğitim faaliyetleridir. [Gürbüz, Kaptan ve Buldu; 2001]. Bu noktada internetin uzaktan eğitimde kullanılmasının sağladığı bazı avantajlar bulunmaktadır. Bu avantajlar:

- ❖ İnternet destekli eğitimde öğrenciler, zaman ve mekandan bağımsız öğrenmeler gerçekleştirebilirler.
- ❖ Öğrenciler bireysel farklılıklarına rağmen etkileşimle aktif öğrenirler. İnternet destekli eğitimde ders materyali hızla

güncelleştirilebilir. Basılı materyal dağıtımı hızlı bir şekilde yapılabilir [Gürol ve Sevindik, 2001]

- ❖ İnternet destekli eğitimde yönetici veya öğretmenin kontrolü sağlaması oldukça önemlidir. Kimin duyulacağını ya da görüleceğinin kontrolü öğretmen tarafından sağlanabilmelidir [Kaya, 2002]. Bu sayede öğretmenlerin yönetici rolü ön plana çıkmakta ve dersin hedeflerine ulaşmak daha kolay olmaktadır.
- ❖ İnternet destekli eğitimin kolay erişim imkanı sağlaması her kesimden bireye internet destekli eğitim alma fırsatı sunar. Bu eğitim türünde erişim kolaylığı eğitimde kaliteyi artırır.
- ❖ İnternet destekli eğitim, multimedya tabanlı uygulamalara imkan tanır ve interaktif öğrenme olanağı sağlar [Türkoglu, 2001].
- ❖ Öğrenci-öğretmen ve öğrenci-öğrenci arasında etkileşim imkanı sunar. İnternet teknolojileri sayesinde diğer uzaktan eğitim uygulamalarına göre etkileşim ve iletişimde artış sağlanabilir.
- ❖ Kruse ve Keil'e göre iyi tasarlanmış malzeme ile geleneksel sınıf ortamına oranla hatırlamada %25 artış ve öğrenme süresinde %40 ile %60 kısalma görülür [Akpınar ve Erkunt, 2002].
- ❖ Etkileşimli çoklu ortam uygulamaları, bilginin aydınlatıcı ve eğlenceli bir şekilde ifade edilmesine imkan tanır ve akılda tutma seviyesini artırır [Çetiner, Gencel ve Erten; 1999].
- ❖ Öğrenciye sürekli tekrar etme olanağı sağlar. Öğrencilerin girişimcilik ve düşünme yeteneğini geliştirir. İnternet ortamında öğrencilerin takibi ve kayıtlarının tutulması daha kolay olacaktır. Bu sayede öğretmenler, öğrencilere ve onların yapacağı öğrenmelere daha fazla vakit ayırma fırsatı bulacak; buda eğitim-öğretim faaliyetlerini olumlu yönde etkileyecektir.
- ❖ İnternet destekli eğitimin öğrencilere tartışma imkanı sunması, bilgi paylaşımını ve öğrenci dayanışmasını artırır. İnternet destekli eğitimde öğrencinin öğretmen ve arkadaşlarından aldığı sürekli mesajlar nedeniyle dönem boyunca dersten kopmaması sağlanabilir ve öğrenimin etkinliği artırılır [Özmen, 2001].

- ❖ İnternet destekli eğitim "Yüz Yüze Eğitim" ile "Her zaman her yerde eğitim" olgularını birleştirir [Gürbüz, Kaptan ve Buldu, 2001: 203].
- ❖ İnternet destekli eğitimde, fiziksel kurum gereksinimi daha azdır. İnternet destekli eğitimde öğretmen bilgi kaynağı değil rehber rolü üstlenir. Öğrenci araştıran ve öğrenmeyi öğrenen rolündedir.
- ❖ İnternet destekli eğitimde internet teknolojisinden yararlanıldığı için çabuk ve etkili iletişim sağlanabilir. Bu sayede örgün eğitim sistemindeki ödev uygulaması gerçekleştirilebilir. Bu uygulamalar kullanılan teknolojinin özelliğine göre bireysel, grup ya da proje tabanlı çalışmalar şeklinde olabilir. İnternet teknolojisinin sunduğu etkileşim imkanı, bilgi ve ödevlerde hızlı geri bildirim imkanı sunar [İşman, 1998].
- ❖ İnternet destekli eğitimde diğer uzaktan eğitim uygulamalarına göre ders içeriklerinin hazırlanması daha hızlı, ucuz ve güncellenmesi daha kolaydır.
- ❖ Bu eğitim, internet üzerinden çok yönlü haberleşme ile ders, seminer, konferans, kurs vb. gibi eğitim materyallerinin aktarımında maksimum verime minimum maliyetle ulaşılmasına olanak tanıdığı gibi, farklı kuruluşlardaki öğretim elemanlarının karşılıklı işbirliği yapmalarını da sağlayarak eğitim kalitesinin yükselmesini desteklemektedir [Altıkardeş, Korkmaz ve Çamurcu, 2001].

İnternet destekli eğitimin bu faydaları öğretmenlere geleneksel eğitimde gerçekleştirilen öğrenme-öğretme faaliyetlerindeki imkanları sağlamaktadır. Bu eğitimde öğretmenlerin başarılı olabilmeleri için internet teknolojilerine hakim olmaları ve bu eğitimde üstlenmeleri gereken temel rolleri bilmeleri gereğini ortaya çıkarmaktadır.

Öğrenme çok karmaşık bir olgudur. Onu tek bir araca veya faktöre bağlamak yanlış olacaktır. Eğer öğrenmede öğrenciye teknik araç desteği sağlanmak isteniyorsa, çok sayıda aracın kombinasyonu daha etkili olacaktır [Ergün, 1998]. Öğrenmenin sadece makinelerle olamayacağı kaçınılmaz bir geçektir. Bu yönüyle öğretmene önemli görevler düşmektedir. İnternet destekli eğitimde öğrenmeyi sağlamada

öğretmenlerin dört temel rolünün olduğu bilinmektedir. Bunlar Kaya 2002' ye göre :

1. **Eğitsel Rol** : Uzman bilgisine sahiptir. Kritik noktalarda tartışmaya odaklanır, sorular sorarak birbirinden farklı yorumları bir araya getirir.
2. **Sosyal Rol** : Tüm katılımcıların etkin katılımlarını sağlar ve bunları değerlendirir. Grup üyelerinin farklı bakış açılarını ve görüşlerini fark etmelerine yardımcı olur.
3. **Yönetsel Rol** : Eğitim zaman planlamasını, etkileşim için temel kuralları belirler. Tüm bunların yanında yüksek liderlik özelliği ile uygulamanın işleyişi ve etkileşimi sağlar.
4. **Teknik Rol** : Katılımcıların yazılım ve donanım okur-yazarlığını denetler. Kullanıcı izin haklarını düzenler. Konferans düzenini tasarlar. Sınıfların grup, proje ve bireysel çalışmaları için gereklilikleri ortaya çıkarır.

Günümüzde öğretmenler, hem klasik hem de internet destekli sınıflarda, her öğrenciye yeterli derecede zaman ayıramamaktadır. Her öğrenci diğerinden değişik yetenek, ihtiyaç, başarı, ilgi, tutum, beceri ve karaktere sahiptir; bu nedenle öğrencilerle gereğince ilgilenilmelidir. [Rıza; 2000: 386]. Öğretmenler internet destekli eğitimde internetle iletişim programları ile bireysel ihtiyaçları karşılayabilir ve sorunları tespit edebilir.

İnternet destekli eğitimde görev alacak eğitimcileri daha avantajlı hale getirmek ve dezavantajları ortadan kaldırmak için yapılması gerekenler böyledir. Bunun yanında internet destekli eğitim öğretmenlerinin üstesinden gelmesi gereken ve toplumdaki değişiklikleri yansıtacak altı öneri bulunmaktadır. Bunlar Verduin ve Clark ; 1994'e göre;

1. İnternet destekli eğitimde öğrencilerin başarısına getirilen bazı engeller, erişime getirilen engellerin üstesinden gelmekle ortadan kaldırılamaz. Bu özellikleriyle bir çeşit açık öğrenme sistemi olan internet destekli eğitimin işleyişinin geniş bir tanımı gerekir.
2. Yalnızca kurumsal düşüncelere hizmet etmekten ziyade internet destekli eğitim, öğrenmede eşitlik ve başarı sağlamalıdır. Bu da; internet destekli eğitimi işbirliğine dayalı

program geliştirme gibi etkinliklerle diğer kurumlara bağlayan sistemlerde bütünlüğü sağlamakla gerçekleşir.

3. İnternet destekli eğitim yapı olarak gelişmekte olan öğrenmeyi idare etme metodudur ve bundan dolayı, sürekli olarak yenilenmelidir. İnternet destekli eğitimciler, değişmeye ve belirsizliğe başarıyla tepki vermelerini sağlayan stratejik yönetim ilkelerini internet destekli eğitimde uygulamalıdır.
4. İnternet destekli eğitimde görev alan veya alacak eğitimciler, yeni teknolojinin öğrenmeyi tamamen değiştireceğini düşünmekten ziyade alanlarının yeni teknoloji uygulamalarına uygunluğunu yargılamak için modeller ve sistemler geliştirmelidir.
5. İnternet destekli uzaktan eğitimciler, global bir görüntü uygulamalı ve yaygın teknolojiye dayalı ve global öğrenme şebekesinin gelişimine yardımcı olmalıdırlar.
6. İnternet destekli uzaktan eğitimciler, sadece geniş sayıda öğrenci için değil, eğitim yararlarının eşit dağılımı için mücadele vermelidir. Ekonomileri teşvik etmek, kırsal gelişimi hızlandırmak, üstünlükleri olmayan insanların temel ihtiyaçlarını karşılamak için düzenlenmiş stratejileri kullanmalıdırlar.

Bu noktada internet destekli eğitim veren kurumlarda öğretmenlerin yeni eğitim ortamlarına uyum sağlamaları ve bu ortamlarda kullanılan teknolojileri iyi bilmeleri gerekmektedir. Bunu sağlamadan önce geleneksel eğitim ve diğer uzaktan eğitim faaliyetlerinde görev yapan öğretmenlere bu eğitimin tanıtılması gereği ortaya çıkmaktadır. İnternet destekli eğitimin başarılı olabilmesi için bu eğitimi veren kurumlardaki öğretim elemanlarının bu eğitime karşı tutumları önemlidir. Bu nedenle, Sakarya Üniversitesi'nde görev yapan öğretim elemanlarının internet destekli eğitime yönelik tutumlarının belirlenmesi ihtiyacı, bu araştırmayı yapmayı gerekli kılmıştır.

2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu bölümde araştırma grubu, veri toplama aracı ve verilerin çözümlenmesi ile ilgili bulunmaktadır.

İDE'in bazı dersler için kullanılabilirliğini düşündükleri anlaşılmıştır. Burada en anlamlı farkın öğretim görevlileri ile profesörler arasında olduğu görülmüştür.

3.2.3. Uzaktan Eğitim Hakkında Bilgi Sahibi Olmaya Yönelik T-Testi Analizi

Sorular	P
1. İnternet uzaktan eğitim için ideal bir araçtır	,056
2. İDE'in klasik eğitimden pek farkı olmadığını düşünüyorum	,093
3. İDE klasik yöntemi destekleyici bir yöntem olarak kullanılabilir	,009 **
4. İDE öğretim üyesi eksikliğini gidermek için kullanılamayabilir	,536
5. İDE öğrenciyi sınırlandırabilir	,686
6. İDE öğrencilerin merakını daha canlı tutabileceğini düşünmüyorum	,196
7. İDE öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayabilir	,182
8. İDE'in öğrenci merkezli eğitim sağlayacağını düşünmüyorum	,378
9. İDE'in eğitimde fırsat eşitliği sağlayabilir	,054
10. İDE yeni gelişen teknolojilerin öğrenimini kolaylaştırabilir	,041 **
11. Etik ilkelerin İDE'de daha uygulanabilir olduğunu düşünüyorum	,865
12. İDE duyuşsal ve psikomotor hedeflere uygun olmayabilir	,235
13. İDE'in sağlığı olumsuz etkileyeceğini düşünmüyorum	,103
14. İDE öğrencilerin sosyalleşmelerini engelleyebilir	,936
15. İDE bazı dersler için kullanılabilir	,280
16. İDE'de öğretilen öğrenme gerçekleşebileceğini düşünmüyorum	,344
17. İDE tek bir üni. tarafından yürütülemeyecek bir u.e. yöntemidir	,940
18. İDE ile üniversiteye giremeyen öğrencilere üniversite okuma şansı verilebilecektir	,203
19. İDE fiziki ortam açığını kapatmak için kullanılabilir	,446
20. İDE ile öğrenciler sınıf içi etkinliklerine daha fazla katılabilir	,055
21. İDE'in sadece yüksek öğretim kurumlarında uygulanabileceğini düşünüyorum	,321

Öğretim elemanlarının İDE'e yönelik düşüncelerinde uzaktan eğitim hakkında bilgi sahibi olması yönünden İDE'in klasik yöntemi destekleyici bir yöntem olarak kullanılması ve İDE'in yeni gelişen teknolojilerin öğrenimini kolaylaştırması konularında anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Öğretim elemanlarının İDE'e yönelik düşünceleri hakkındaki diğer sorularda anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

İDE'in klasik yöntemi destekleyici bir yöntem olarak kullanılması konusunda uzaktan eğitim hakkında bilgisi olan öğretim elemanları (N: 4,27), uzaktan eğitim hakkında bilgisi olmayan öğretim elemanlarına (N: 2,80) göre İDE'in klasik yöntemi destekleyici bir yöntem olduğunu düşündükleri anlaşılmıştır. Bununla birlikte İDE'in yeni gelişen teknolojilerin öğrenimini kolaylaştırması konusunda uzaktan eğitim hakkında bilgisi olan öğretim elemanları (N: 4,27), uzaktan eğitim hakkında bilgisi olmayan öğretim elemanlarına (N: 3,60) göre İDE'in yeni gelişen teknolojilerin öğrenimini kolaylaştırdığını düşündükleri anlaşılmıştır.

3.2.4. İDE'de Ders Vermeye Yönelik T-Testi Analizi

Sorular	P
1. İnternet uzaktan eğitim için ideal bir araçtır	,587
2. İDE'in klasik eğitimden pek farkı olmadığını düşünüyorum	,338
3. İDE klasik yöntemi destekleyici bir yöntem olarak kullanılabilir	,977
4. İDE öğretim üyesi eksikliğini gidermek için kullanılamayabilir	,483
5. İDE öğrenciyi sınırlandırabilir	,338
6. İDE öğrencilerin merakını daha canlı tutabileceğini düşünmüyorum	,032 **
7. İDE öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayabilir	,873
8. İDE'in öğrenci merkezli eğitim sağlayacağını düşünmüyorum	,964
9. İDE'in eğitimde fırsat eşitliği sağlayabilir	,925
10. İDE yeni gelişen teknolojilerin öğrenimini kolaylaştırabilir	,259
11. Etik ilkelerin İDE'de daha uygulanabilir olduğunu düşünüyorum	,265
12. İDE duyuşsal ve psikomotor hedeflere uygun olmayabilir	,970
13. İDE'in sağlığı olumsuz etkileyeceğini düşünmüyorum	,465
14. İDE öğrencilerin sosyalleşmelerini engelleyebilir	,271
15. İDE bazı dersler için kullanılabilir	,033 **
16. İDE'de öğretilen öğrenimin gerçekleşebileceğini düşünmüyorum	,629
17. İDE tek bir üniversite tarafından yürütülemeyecek bir uzaktan eğitim yöntemidir	,613
18. İDE ile üniversiteye giremeyen öğrencilere üniversite okuma şansı verilebilecektir	,691
19. İDE fiziki ortam açığını kapatmak için kullanılabilir	,043 **
20. İDE ile öğrenciler sınıf içi etkinliklerine daha fazla katılabilir	,077
21. İDE'in sadece yüksek öğretim kurumlarında uygulanabileceğini düşünüyorum	,253

Öğretim elemanlarının İDE'e yönelik düşüncelerinde İDE'de ders vermeleri yönünden İDE'in öğrencilerin merakını daha canlı tutabileceği, İDE'in bazı dersler için kullanılabilirliği ve İDE'in fiziki ortam açığını kapatmak için kullanılması konularında anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Öğretim elemanlarının İDE'e yönelik düşünceleri hakkındaki diğer sorularda anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

İDE'in öğrencilerin merakını daha canlı tutabileceği konusunda İDE'de ders vermeyen öğretim elemanları (N: 3,31), İDE'de ders veren öğretim elemanlarına (N: 2,26) göre İDE'in öğrencilerin merakını daha canlı tutabileceğini düşündükleri anlaşılmıştır. İDE'in bazı dersler için kullanılabilirliği konusunda İDE'de ders vermeyen öğretim elemanları (N: 4,41), İDE'de ders veren öğretim elemanlarına (N: 3,73) göre İDE'in bazı dersler için kullanılabilirliğini düşündükleri anlaşılmıştır. Bunun yanında İDE'in fiziki ortam açığını kapatmak için kullanılması konusunda İDE'de ders veren öğretim elemanları (N: 4,27), İDE'de ders vermeyen öğretim elemanlarına (N:

3,52) göre İDE'in fiziki ortam açığını kapatacağını düşündükleri anlaşılmıştır.

3.2.5. İDE'İ Faydalı Bulmaya Yönelik T-Testi Analizi

Sorular	P
1. İnternet uzaktan eğitim için ideal bir araçtır	,590
2. İDE'in klasik eğitimden pek farkı olmadığını düşünüyorum	,287
3. İDE klasik yöntemi destekleyici bir yöntem olarak kullanılabilir	,085
4. İDE öğretim üyesi eksikliğini gidermek için kullanılamayabilir	1,00
5. İDE öğrenciyi sınırlandırabilir	,727
6. İDE öğrencilerin merakını daha canlı tutabileceğini düşünmüyorum	,459
7. İDE öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayabilir	,009 **
8. İDE'in öğrenci merkezli eğitim sağlayacağını düşünmüyorum	,682
9. İDE'in eğitimde fırsat eşitliği sağlayabilir	,044 **
10. İDE yeni gelişen teknolojilerin öğrenimini kolaylaştırabilir	,033 **
11. Etik ilkelerin İDE'de daha uygulanabilir olduğunu düşünüyorum	,234
12. İDE duyuşsal ve psikomotor hedeflere uygun olmayabilir	,230
13. İDE'in sağlığı olumsuz etkileyeceğini düşünmüyorum	,091
14. İDE öğrencilerin sosyalleşmelerini engelleyebilir	,612
15. İDE bazı dersler için kullanılabilir	,033 **
16. İDE'de öğretmensiz öğrenmenin gerçekleşebileceğini düşünmüyorum	,160
17. İDE tek bir üniversite tarafından yürütülemeyecek bir uzaktan eğitim yöntemidir	,008 **
18. İDE ile üniversiteye giremeyen öğrencilere üniversite okuma şansı verilebilecektir	,838
19. İDE fiziki ortam açığını kapatmak için kullanılabilir	,510
20. İDE ile öğrenciler sınıf içi etkinliklerine daha fazla katılabilir	,469
21. İDE'in sadece yüksek öğretim kurumlarında uygulanabileceğini düşünüyorum	,138

P<0.05

** Anlamlı Fark Vardır.

Öğretim elemanlarının İDE'e yönelik düşüncelerinde İDE'yi faydalı bulmaları yönünden İDE'in öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayabilmesi, İDE'in eğitimde fırsat eşitliği sağlayabilmesi, İDE yeni gelişen teknolojilerin öğrenimini kolaylaştırması ve İDE tek bir üniversite tarafından yürütülemeyecek bir uzaktan eğitim yöntemi olması konularında anlamlı farklılık (P<0.05) olduğu bulunmuştur. Öğretim elemanlarının İDE'e yönelik düşüncelerinde diğer sorularda anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

İDE'in öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayabilmesi konusunda İDE'yi faydalı bulan öğretim elemanları (N: 3,72), İDE'yi faydalı bulmayan öğretim elemanlarına (N: 2,63) göre İDE'in öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayabileceğini düşündükleri anlaşılmıştır. İDE'in eğitimde fırsat eşitliği sağlaması konusunda İDE'yi faydalı bulan

öğretim elemanları (N: 3,34), İDE'yi faydalı bulmayan öğretim elemanlarına (N: 2,25) göre İDE'in eğitimde fırsat eşitliği sağlayabileceğini düşündükleri anlaşılmıştır.

İDE'in yeni gelişen teknolojilerin öğrenimini kolaylaştırması konusunda İDE'yi faydalı bulan öğretim elemanları (N: 4,25), İDE'yi faydalı bulmayan öğretim elemanlarına (N: 3,50) göre İDE'in yeni gelişen teknolojilerin öğrenimini kolaylaştıracağını düşündükleri anlaşılmıştır. İDE tek bir üniversite tarafından yürütülemeyecek bir uzaktan eğitim yöntemi olması konusunda İDE'yi faydalı bulan öğretim elemanları (N: 3,22), İDE'yi faydalı bulmayan öğretim elemanlarına (N: 2,00) göre İDE'in tek bir üniversite tarafından yürütülemeyecek bir uzaktan eğitim yöntemi olduğunu düşündükleri anlaşılmıştır.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sonucunda Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde görev yapan 40 öğretim elemanının İDE'e yönelik düşüncelerinde cinsiyet değişkeni açısından bayanların İDE'nin klasik eğitimi destekleyici bir yöntem olarak kullanılabilmesini düşündükleri anlaşılmıştır. Akademik unvanı öğretim görevlisi, araştırma görevlisi ve yardımcı doçent doktor olan öğretim elemanları, akademik unvanı doçent/doktor ve profesör doktor olan öğretim elemanlarına göre İDE'in bazı dersler için kullanılabilmesi konusunda olumlu düşündükleri anlaşılmıştır. Uzaktan eğitim bilgisi olup olmama konusunda bilgi sahibi olan öğretim elemanlarının İDE'in klasik yöntemi destekleyici bir yöntem olarak kullanılması ve İDE'in yeni gelişen teknolojilerin öğrenimini kolaylaştıracağı konularında olumlu düşüncükleri bulunmuştur.

Öğretim elemanlarından Sakarya Üniversitesi'nde yürütülen İDE uygulamasında ders vermeyenler İDE'in öğrencilerin merakını daha canlı tutabileceği ve İDE'in bazı dersler için kullanılabilmesi konularında; ders veren öğretim elemanlarının ise İDE'in fiziki ortam açığını kapatacağı konusunda olumlu düşüncükleri anlaşılmıştır. Bunun yanında İDE'yi faydalı bulan öğretim elemanları İDE'in öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayabilmesi, İDE'in eğitimde fırsat eşitliği sağlayabilmesi, İDE yeni gelişen teknolojilerin öğrenimini kolaylaştırması ve İDE tek bir üniversite tarafından yürütülemeyecek bir uzaktan eğitim yöntemi olması konularında İDE'yi faydalı

bulmayan öğretim elemanlarına göre olumlu düşündükleri anlaşılmıştır. Bu sonuçlarla aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

Araştırma yalnızca öğretim elemanlarına uygulanmıştır. Bu araştırma öğrenciler ve geleceğin öğretmen adaylarına uygulanarak bunların İDE hakkında düşünceleri elde edilebilir. Anket yalnız Sakarya Üniversitesi'nde görev yapan öğretim elemanlarına uygulanmıştır. Diğer üniversitelerde bulunan öğretim elemanlarına uygulanıp onların düşünceleri ile ilgili bilgiler elde edilebilir.

Araştırma diğer İDE uygulayan üniversitelerin eğitim fakültelerinde uygulanıp bu fakültelerde görev yapan öğretim elemanlarının verileri karşılaştırılabilir. Yine İDE uygulaması bulunan üniversitelerdeki eğitim fakültesi öğretim elemanlarının düşünceleri ile İDE uygulaması bulunmayan üniversitenin eğitim fakültesi öğretim elemanlarının düşünceleri karşılaştırılabilir.

KAYNAKLAR

AKPINAR, Yavuz, Hamdi ERKUNT; "İnternet Tabanlı ve İnternet Destekli Eğitim: Kurumsal Bir Eğitim Yönetimi Sistemi Örneği", *Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı ve Sergisi* 20-22 Mayıs 2002 Bildiriler Kitabı. Ankara 2002, ss: 39-43.

ALTIKARDEŞ, Aysun, Hayriye KORKMAZ, Yılmaz ÇAMURCU; "Web Tabanlı Eğitimde planlama ve Organizasyon", *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1. Uluslararası Eğitim teknolojileri Sempozyumu Fuarı 28-29-30 Kasım 2001 S:3. Adapazarı 2001, ss: 396-402.

AYDIN, Cengiz H., "Çevrimiçi (Online) Eğitimi Bekleyen Tehlikeler", *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Sempozyum ve Fuarı 28-29-30 Kasım 2001. S:4 Adapazarı 2001, ss: 101-108

ÇETİNER, M.Hakan; Çiğdem GENCEL, Y.Murat ERTEN, "İnternete Dayalı Uzaktan Eğitim ve Çoklu Ortam Uygulamaları". *V."Türkiye'de İnternet" Konferansı* 19-21 Kasım 1999 Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ankara. <http://inet-tr.org.tr/inetconf5/tammetin/gencel-egit.doc>. (Erişim Tarihi:20.06. 2002).

ERGÜN, Mustafa, "İnternet Destekli Eğitim", *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S: 1. Afyon 1998. <http://www.egitim.aku.edu.tr/ergun5.htm> (Erişim Tarihi: 11.06.2002).

GÜRBÜZ, Ali, Hakan KAPTAN, Ali BULDU; "Yeni Bir Eğitim Olgusu Olarak Web Tabanlı Eğitime Kısa Bir Bakış", *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 1. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Sempozyumu ve Fuarı 28-29-30 Kasım 2001, S: 3. Sakarya 2001, ss: 202-207.

GÜROL, Mehmet ve Tuncay SEVİNDİK, "İnternet Tabanlı Uzaktan Eğitim Uygulamaları". *VII. "Türkiye'de İnternet" Konferansı* 1-3 Kasım 2001 Askeri Müze/Harbiye Kültür Sitesi, İstanbul: <http://inet-tr.org.tr/inetconf7/bildiriler/37.doc>. (Erişim Tarihi: 18.06. 2002).

İŞMAN, Aytekin; *Uzaktan Eğitim Genel Tanımı, Uygulamaları, Türkiye'deki Gelişimi ve Proje Değerlendirmeleri*. 3. Baskı: Değişim Yayınları, Sakarya: 1998

KAYA, Zeki; *Uzaktan Eğitim*, Pegem Yayınları, Ankara: 2002

ÖZMEN, Şule; "Eğitimde Sanal Sınıf Uygulamaları ve Sonuçları". *VII."Türkiye'de İnternet" Konferansı* 1-3 Kasım 2001 Askeri Müze/Harbiye Kültür Sitesi, İstanbul: <http://inet-tr.org.tr/inetconf7/bildiriler/89.doc>. (Erişim Tarihi: 25/06/2002).

RIZA, Enver Tahir; *Eğitimde Teknolojisi Uygulamaları ve Materyal Geliştirme*. 5. Baskı: Anadolu Matbaası, İzmir: 2000

TÜRKOĞLU, Recep; "Online Eğitim". *Türkiye Bilişim Derneği Dergisi* Mart 2001. www.tbd.org.tr/sayi77_html/egitim_turkoglu.htm (Erişim Tarihi: 23.08.2002).

VERDUİN, John R., Thomas A CLARK; *Uzaktan Eğitim: Etkin Uygulama Esasları*, Çev., İlknur Maviş, Anadolu Üniversitesi Basımevi, Eskişehir: 1994

İLETİŞİM ADRESİ

Arş.Gör. Mehmet Barış HORZUM

Sakarya Üniversitesi

Eğitim Fakültesi

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü

54300 Hendek / Sakarya

e-posta: mhorzum@sakarya.edu.tr